

Tudományos fásítással védekeznek

a nagyvárosi levegő szennyeződése ellen

Az illatos úton és környékén, a külső ferencvárosi utcákban az évnék minden időszakában kopár a táj és füllesztőn nyomott a levegő. A dolgok »miértjére« azonnal választ kaptunk, csak éppen szippantanunk kellett a környéken terjengő savanykás, kénnes, fojtó levegőből. Az illatos út s a szomszédos Kén utca, benne a *Budapesti Kénsavgyár*, meg a szomszédos Soroksári út állati bél- és szőrfeldolgozó üzemai vannak itt. Ugyan hát, mitől is lenne azondús ennek a környéknek a levegője?

Az uralkodó széljárás

Ne gondolja azonban az olvasó, hogy ennek a tájéknak a levegőjével, lakóival és az ide járó dolgozókkal senki sem törődik. A *zöldövezet megteremtése* a nagyvárosokban már régóta tudományos feladat és Budapest levegőjével, meg az áporodott rossz levegőnek az ellensúlyozásával is tudományos kutatók foglalkoznak. Az *Erdészeti Tudományos Intézetben* két kutató erdőmérnökkel, dr. Szőnyi Lászlóval és dr. Papp Lászlóval vitatjuk meg a főváros gyári övezetében szerzett rossz tapasztalatainkat. Ez a két erdőmérnök vizsgálja azokat a körülményeket, amelyeknek megteremtésével a nagyvárosoknak olyan tájéknak is elviselhetőbbé tesszük a klímát, ahol történetesen nincs rét, erdő és üdítő levegőt lélegző növényzet.

Az Erdészeti Tudományos Intézet kutatóinak ez a munkája a *mikroklíma-kutatás*, egy szűkebb kis terület éghajlatának és éghajlati változásának, javításának felderítése.

A kutatói iroda ablaka a Frankel Leó utcában a Lukács fürdő kertjére néz. Dr.

Papp László elmondja, hogy a Rózsadomb és a Duna között, ezen a tájon még szélcsendes napon is *tiszta a levegő*, nem reked meg fölöttük a szennyeződött levegő. A rózsadombi kertek növényzetének lélegzése és a dunai levegő ellensúlyozza az esetleg megülepedő szennyet, port, kormot. Ha pedig most szél kerekedne, még azt az elenyésző szenny-mennyiséget is elsodorná innét, amit a házak kéményei a levegőbe küldenek.

A levegő »tisztítása« és a klímakutatás, a zöldövezet megteremtése nemcsak az erdészeti kutatók problémája, hanem a *meteorológusoké is*. A meteorológusok tízezer megfigyelést végeznek egy évben a széljárásról. Eszerint Budapestre 55 százalékban északnyugati irányból érkezik a szél és csak 20 százalék az egyéb, tehát a délnyugati, délkeleti, keleti szelek iránya. A szélcsendes napok arányszáma 25 százalék. Budapest tehát eléggé szeles város, csak minden negyedik nap szélcsendes.

A szél főleg a budai hegyekből tör be és a szélcsendes napokon megrekedt, szennyeződéssel telített levegőt, amelyben megülepedett a kórokozó, a kéndioxid és a por, a déli városrészek felé sodorja. Itt a gyárak környékén az amúgy sem tiszta levegő egyesül az északról érkezett szennyezett levegővel.

397 tonna szennyeződés négyzetkilométerenként

Ezért tapasztalnak a klímakutatók olyan eltérő jelenségeket a főváros egyes területeinek klímájában, hogy a Római-fürdő környéke, ahol még alig-alig van kéndioxidot termelő gyár, *tisztább levegőjű*, mint Csepel, Pesterzsébet, Kispest stb.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Thalóczy György

Cím:

Tudományos fásítással védekeznek a nagyvárosi levegő szennyeződése ellen

Forrás:

Magyar Nemzet

1963. márc. 6.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. fiz.)

(Oldal)

Tárgy

614.71

Hely

Idő

1963

Személy

Helyszám

OSZTÁLYOZÁS

A levegő szennyeződése különösen a külső-Ferencváros területén nagy mérvű. Az északnyugati szél szárnyán ugyanis ide húzódik még az újpesti gyárak levegője is. Ezért általában a megengedett mennyiségnél két-háromszor több a levegőben a kén-dioxid, a téli szennyeződés pedig a megengedettnek tizenháromszorosa. A levegőben lebegő por általánosságban hússzor, de néha negyven-szer több, mint amennyi a tudományos kutatások megállapítása szerint lehetne. Az ülepedő por négy-, sőt sokszor hatszorosa a megengedettnek. Azt is kiszámították már a KÖJÁL szakértőivel közösen, hogy a környék szennyeződése négyzetkilométerenként évi 150 tonna lehetne. Ezzel szemben 397 tonna négyzetkilométerenként a szennyezett levegőjű városrészekben.

Ostorfa és társai

A zöldövezet, tehát erdősávok, parkok telepítését, utcák fásítását Budapesten a *Park-építő Vállalat* és a *BUVÁTI* zöldterületi szakosztálya végzi. Az erdészeti tudományos kutatók azt vizsgálják: milyenfajta fák állnak ellen leginkább a levegő szennyeződésének, amely az Illatos úton és környékén a növényzet korai sárgulását, a falevelek idő előtti roncsolódását, morzsolódását okozza. Ezen a környéken már meg is kezdődött a tudományos kutatás eredményeképpen a korszerű fásítás. A külső Ferencvárosba többségben »ostorfákat« ültetnek, az úgynevezett *ausztráliai és nyugati Celtist*, s általában tudományos nyelven seprős hajtásúnak emlegetett fafajtákat. Ezeknek az ostornyélhez hasonló, hosszú, leveles hajtásai vannak. Ezért nevezik seprős hajtásúnak. Másfelé érdemes *nyárfát, akácot, szilfát, sőt eperfát* is ültetni, különösen oda, ahol a különböző gázok nem fenyegetik roncsolással a faleveleket.

A fővárosi tanács rendeletet hozott, hogy az új lakótelepek környékére, ahol a korábbi évtizedekben sok gyár települt, minél előbb *ültessenek erdősávszerűen fákat*. A Magyar Meteorológiai Társaság és az Erdészeti Tudományos Intézet 1961-ben Pécsen, 1962-ben pedig Veszprémben tárgyalta meg az ipar-telepek légszennyeződési problémáját és javasolta, hogy a gazdasági károk és az egészségrontás megelőzése érdekében országosan induljon meg az iparosodással párhuzamosan a városokban a *zöldövezetek* telepítése.

Szabó József